

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Oberdorb» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 pa v tiskarni «Slovenija» v gozdu pod Vojskem pri Idriji. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

NOV NEVAREN KORAK PRI STOPNJEVANJU «UMAZANE VOJNE»

Se ZDA pripravljajo na miniranje ustja Rdeče reke pri Haiphongu?

Pentagon tega hude posledice, če bi na mine naletele sovjetske ladje Osvobojeno celotno področje «Papiginega kljuna» v Kambodži - Pomorska bitka v Tonkinskem zalivu - Sestreljenih še pet letal nad DR Vietnamom

SAJGON, 21. — Neka ameriška vojna ladja je zapustila svoje pomorsko oporišče pri Manili, na Filipinih, in pluje v Tonkinški zaliv. Na ladjah je tovar pomorskih min z močnim eksplozivnim nabojem. Te mine bi ZDA lahko z letali odvrle v ustje Rdeče reke, ob vhodu v pristanišče Haiphong in ga s tem blokirale.

Vesti v Pentagonu niso ne potrjuje, niti demantirali, čeprav je glasnik ameriškega obrambnega ministrstva spomnil časnika, da vojni minister Laird v kongresu ni nikoli izključil te možnosti in da Pentagon še dalj časa misli na ta korak, čeprav ni ameriška vlada tudi v najhujših letih Johnsonovega stopnjevanja vojne pustolovščine stopila na to poje.

Miniranje ustja Rdeče reke in haiphongskega pristanišča bi namreč v prvi vrsti ogrozilo sovjetske tovorne ladje, ki prevažajo v Vietnam sovjetsko vojaško in drugo gmotno pomoč. Znanje je, da je sovjetska vlada v uradni noti opozorila ZDA, naj se ne igrajo z ognjem in na «močne posledice», če bi se ponovili vojni akti proti sovjetskim ladjam.

ZDA pripravljajo torej nov korak naprej na poti vojne pustolovščine, za vsak slučaj, tvegajo pa zelo veliko: internacionalizacijo vojne in neposreden poseg sovjetske mornarice v spopad. Jasno je namreč, da bi v takem primeru SZ nudila konvojima svojih tovarskih ladij v južnem tonkinskem morju zadostno sprejemno področje in površinski ladij. Sovjetska mornarica in sedmo ameriško brodeljstvo bi se torej znašla eno proti drugemu na najbolj vročem področju našega planeta.

Vse kaže, da Pentagon s temi mišljami za sedaj samo grozi, morda pa gre za ukrep, o katerem naj bi Nixon spregovoril v najkrajšem času, korda še danes ali jutri, preko televizije vsu ameriškega ljudstva.

DANES

Po preplahu, ki ga je povzročila okvara motorja matične ladje, poteka sedaj poletje «apolla 16» v najlepšem redu. Lem je preletelo kot pristal na predvidenem področju Lune, kozmonavta Young in Duke pa sta se opravila prvi sprehod po našem satelitu. Zaradi neskladja pri pristanku je ameriška vojaška letalstva nekoliko skrčila program poleta, zaradi česar se bodo vesoljci vrnili na Zemljo en dan prej.

Iz pomorske baze na Filipinih je v Tonkinški zaliv odplula ameriška vojna ladja s tovarom pomorskih min. S temi bi ZDA lahko minirale vhod v haiphongsko pristanišče, s tem pa tvegale nevarno zaostrovanje s Sovjetsko zvezo, ki v Severni Vietnam pošilja svoje konvoje kopice. Bo Nixon ukazal tudi ta nov korak na poti stopnjevanja pustolovščine v Indokini?

Italijanski sindikati so v skupnem dokumentu pozvali izseljence, naj se množično udeležijo volitev 7. maja ter naj s svojim glasom omogočijo izhod iz sedanjega političnega in gospodarske krize.

Danes bosta v Trstu volilni zborovanji KD in PLI, na katerih bosta govorila zunanji minister Moro in bivši tajnik NATO Manlio Brosio. Tržaški podžupan in kandidat za senat PSDI prof. Lanza je imel večer vstop zborovanj v krajih občinskih, na katerih je slovenski član stranke vodstva odv. Floridan omenjal možnosti izvolitve socialdemokratskega senatorja v drugem volilnem okoliščju.

Tiskovni urad tržaške občine je objavil sporočilo o ponedeljski svečanosti položitve temeljnega kamna v Rižarni za ureditev tega mučeniškega kraja v spomenik. Na svečanosti bo poleg domačih predstavnikov govoril tudi minister Donat Cattin.

Na proslavo praznika partizanske vojske 25. aprila se pripravljajo tudi na Gorškem, kjer bojo za jutri proslave v Števerjanu, Pevni, Podgori, Ločniku, na gorškem gradu, na pokopališčju in v štandardu, v Dobrodubu in v drugih krajih doberdobske občine, v Sovodnjah bo proslava v ponedeljek, v torku pa tudi svečana proslava v dvorani gorškega občinskega sveta.

V zvezi z jutrišnjim volilnim nastopom neofašističnega prvaka Amintoreja v Gorici so bili večkrat pri prefektu dr. Molinariju predstavniki levičarskih strank KPI, PSI in PSIUP ter ga opozorili na možnost fašističnih provokacij v mestu. Prefekt je zagotovil, da bodo sile javne varnosti vsak tak pokus preprečile. Danes dopoldne bo v Gorici govoril za KD zunanji minister Moro, jutri pa za PLI Manlio Brosio.

obal z letalstvom, tokrat pa je v boje posegla mornarica. Raketo krikar «Benjamin Stoddert» je napadla vietnamska torpedovka in jo poškodovala, nato pa se umaknila. «Stoddert» je pripulja na pomoč še ladja «Lloyd Thomas», vendar se je vietnamska torpedovka že umaknila.

Nadaljuje se stopnjevanje ameriškega bombardiranja Severnega Vietnama. V zadnjih 24 urah je DR Vietnam napadeno nad 800 letal, ki so odvrle — po poročilih iz ameriških virov — najmanj dva tisoč ton bomb in drugega eksploziva. Iz haiphongskih virov poročajo, da gre v glavnem za že eksperimentirano orožje, kot so bombe, ki eksplodirajo nekaj ur po pristanku in višinske bombe, ki s svojimi drobcami sejejo smrt med civilnim prebivalstvom.

Iz Hanoja poročajo, da so večer sestrelili pet ameriških letal, v glavnem nadzvočne bombnike vrste sphantom.

V severovietnamski prestolnici se nadaljuje evakuacija prebivalstva. Ukazu so se morali podrediti tudi diplomati, katerih družine so odpeljali na druga področja.

V severovietnamskem glavnem mestu so večer zvečer spet tulile sirene letalskega alarma. Ljudje so se razbežali po zakloniških, vendar so letala bombardirala železniško vozlišče kakih 60-80 km južno od prestolnice.

Pač pa so Amerikanci bombardirali pristanišče Thanh Hoa. Ni znano, če so v luki bile tudi tuje tovorne ladje, vendar poročajo, da je tarča napada bilo predvsem delavsko predmestje.

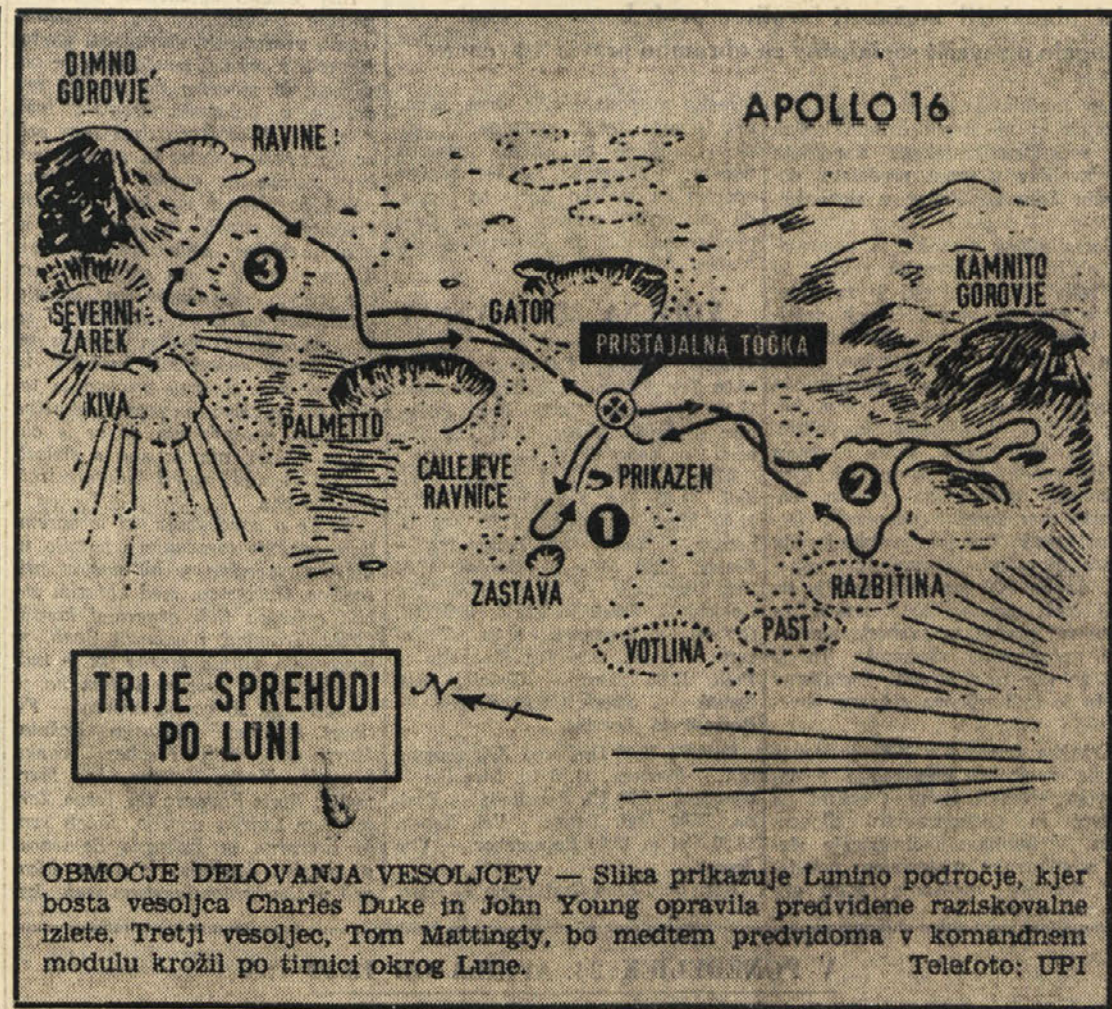
PO HUDIH TEŽAVAH Z MOTORJEM MATIČNE LADJICE

Brezhiben pristanek na področju Descartes Prvi sprehod ameriških kozmonavtov po Luni

Ameriška vesoljska ustanova je delno spremenila program poleta - Kozmonavti se bodo vrnili na Zemljo dan prej - Težave z lunarnim avtomobilom

HOUSTON, 21. — Young in Duke sta deveti in deseti človek, ki je stopil na površino našega naravnega satelita. Po dramatičnih trenutkih, ki so jih trije ameriški kozmonavti preživeli večerj ponoči, ko se je pokvaril glavni motor matične ladje, je pristanek lunarnega modula na površini našega satelita potekal brez velikih težav.

Kazalo je, da bo ameriška vesoljska ustanova NASA odgovorela čezega izmed treh sprehodov po Luni, ki jih je predvideval prvotni načrt, zaradi šesturne zamude s katero sta Young in Duke pristala na Luni. Ameriški strokovnjaki pa so se odločili, da ne bodo spremenili programa bivanja dveh kozmonavtov na Luni, pač pa so skrčili program znanstvenih poskusov okoli našega naravnega satelita. Zato se bo Leon dvignil z Lune v ponedeljek približno ob 4.00. Po priključitvi, bodo kozmonavti vtirili majhen tu-

OBMOČJE DELOVANJA VESOLJCEV - Slika prikazuje Lunino področje, kjer bosta vesoljca Charles Duke in John Young opravila predvidene raziskovalne izlete. Tretji vesoljec, Tom Mattingly, bo medtem predvidoma v komandnem modulu krožil po tirnici okrog Lune. Telefoto: UPI

meten satelit na krožnico okoli Lusa in takoj nato bodo odpotovali proti Zemlji, kamor bodo predvidoma prispeli v četrtek ob 21.00. Tretji dan prej kot je predvideval prvotni načrt. Ta sprememba je bila potrebna, ker so se kozmonavti večerj precej utrudili poleg tega pa so porabili precej več kisika in goriva.

Lunarni modul je pristal na točno predvidenem področju v zrelu ugaslega vulkana Descartes. Takoj po pristanku so znanstveniki ukazali kozmonavtom naj si odpočijejo. Po približno osemurnem spanju, sta Young in Duke začela izvajati predvideni program. Tokrat znanstveniki niso mogli slediti prvim korakom dveh kozmonavtov na Luni, ker se je pokvarila antena ki bi morala oddajati prve trenutke sprehoda po našem naravnem satelitu. Televizijski prenos se je začel ko sta kozmonavta zasidrala večjo televizijsko

anteno v tla blizu lunarnega modula. Posnetki so bili tokrat boljši kot v prejšnjih poletih apollo, ker so znanstveniki ameriške vesoljske ustanove namestili posebno napravo, ki odpravlja vse nevedčnosti televizijskega prenosa. To napravo je izdelal nek kanadski tehnik, in jo je ob tej priložnosti posodil ameriški vesoljski ustanovi.

V svojem prvem sprehodu po Luni sta Duke in Young namestila posebno avtomatsko znanstveno postajo, ki bo še dalj časa po odhodu ameriških kozmonavtov oddajala znanstvenikom podatke o Lunini površini. Podobne postaje so namestili tudi kozmonavti prejšnjih poletov apollo v krajih, kjer so pristali. Te postaje imajo majhen jedrski generator električne energije in lahko oddajajo podatke o Lunini površini precej časa. Do pred kratkim je namreč delovala postaja, ki so jo ameriški kozmonavti namestili pred približno dvema letoma.

Kraj, kjer sta pristala Young in Duke, je precej neprilopen, ker je posejan z ogromnim skalovjem, vendar gre za enega izmed geološko najbolj zanimivih področij našega naravnega satelita. Ni naključje, da so znanstveniki izbrali ravno ta kraj za pristanek ob predzadnjem poletu vrste apollo. Po poletu ladje «apollo 17» ameriški kozmonavti ne bodo več stopili na Lunino tla za približno eno desetletje. Zato so strokovnjaki, tudi pod pritiskom geologov, «brali področje, ki bi lahko dalo kopico zelo zanimivih informacij o nastanku in sestavi Lune. Kot smo že omenili je pristanek lunarnega modula na tem razritem področju potekal brez večjih nevedčnosti, veliko skalovje pa bo brez tvornega oviranja kozmonavte, ko se bodo premikali z lunarnim avtom «moon rover». Tudi s tem vozilom ni bilo vse v redu, ko sta ga kozmonavta pognala iz posebnega oddelka lunarnega modula. Najprej se je pokvaril mehanizem za obrčanje zadnjih koles, nato pa je Duke opazil, da se je izpraznil eden izmed dveh akumulatorjev, ki pogonjata motorje lunarnega vozila. Zato se bosta morala kozmonavta zelo verjetno omejiti na krajše

sprehode, ker ni še znano, če bo en sam akumulator imel dovolj energije za izpolnitev predvidenega načrta.

Pomembna novost tega poleta je astronomski observatorij, ki sta ga Young in Duke namestila na Luni. S to aparaturo bodo znanstveniki lahko dobili veliko informacij o vodivih «oblakih» v vesolju. Vodnik, ki je najbolj razširjen element v vesolju, oddaja posebne ultravijolične žarke, ki pa niso idni z Zemlje, ker jih ustavi atmosfera naše planeta. Zato je namestitev tega observatorija na Luni zelo velikega pomena.

Skupen poziv sindikatov izseljencem za volitve
CGIL, CISL in UIL pozivajo emigrante, naj se množično udeležijo volitev 7. maja

RIM, 21. — Sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL so naslovile skupen poziv izseljencem, naj se množično udeležijo političnih volitev 7. maja, da bi z glasom prispevali k zaščiti in afirmiranju svojih pravic in interesov — kot je rečeno v dokumentu — na osnovi skupnega poziva, ki so ga CGIL, CISL in UIL naslovile na vse italijanske delavce pred prihodom v tujino.

Poziv naglašajo, da so se tokrat trije sindikati prvič skupno «rnili do izseljencev, kar potrjuje posebno važnost glasov izseljencev ne samo za sedanjost in bližnjo bodočnost, ampak tudi, da bi omogočili, da bi se država rešila težavnega in zaskrbljujčnega položaja, v katerem se trenutno nahaja. V pozivu je tudi rečeno, da bi množična udeležba izseljencev na volitvah lahko omogočila, da bi stopili na novo pot. Izseljenci naj glasujejo v korist svojih interesov in pravic, za uresničenje rešitev in reform, ki so jih predlagali sindikati; za uspešne linije in zahteve delavcev in izseljencev. Sindikati pozivajo dalje izseljence, naj zahtevajo vsa jamstva, olajšave in pomoč od italijanske in tujih vlad od sindikatov drugih držav.

«Izseljenci in njihove družine — se zaključuje poziv CGIL, CISL in UIL — lahko s svojim glasom prispevajo k spremembi dosedanje politike in interese delavcev ter uresničitvi skupnih predlogov sindikatov za zamenjave zaposlitve v Italiji ter boljših življenjskih in delovnih pogojev.»

Demantirano pisanje dnevnika «Combat»

List je objavil vest o domnevnem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo glede cone B bivšega STO

RIM, 21. — Vest, ki jo je objavil danes francoski dnevnik «Combat» o domnevnem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo glede tako imenovane «cone B» bivšega STO je popolnoma neosnovana, kot izhaja iz poluradne note Farnesine, ki jo objavila agencija ANSA.

«Italijansko stališče glede odnosov med Italijo in Jugoslavijo je izraženo med drugim v poročilu, objavljenem ob zaključku delovnega srečanja med ministroma Morom in Tepavcem 9. februarja 1971 ter ob zaključku uradnega obiska predsednika Tita v Italiji. Parlament je bil stalno obveščen.

V poluradni noti zunanje ministrstva je še rečeno, da je prišlo do sestankov na ravni funkcionarjev, ki so potekali v duhu omenjenih poročil in ki so imeli namen iskati rešitve dvostranskih problemov v interesu obojnega prebivalstva.

«Combat» je v današnjem članku poročal, da je do dozovora o dokončni določitvi meja prišlo na srečanju med italijansko in jugoslovansko delegacijo, ki je bilo 28. in 29. februarja v Beogradu. Sporazum naj bi predvideval samo razveljavitev lonskega memorandumu iz leta 1954.

Po pisanju «Combata» naj bi sporazum stopil v veljavo, čim bi po prihodnjih volitvah sestavili novo italijansko vladno. «Sporazum — piše dalje francoski dnevnik — pomeni nedvomno zmago socialistične težnje italijanske diplomacije in predvsem sedanjege ravnatelja za politične zadeve Farnesine Duccia, bivšega poslanika v Beogradu. Sporazum spada v okvir italijanske «Ostpolitik», ki so jo v prejšnji vladi koalicijski aktivno podpirali socialistični in socialdemokratski voditelji, kot De Martino in Ferri. Avstrija, Belgija, Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Jugoslavija, Luksemburg, Marok, Nizozemska, Švedska, Švica, Tunizija in Turčija. Prisotne bodo tudi delegacije španskih antifašističnih sindikalnih organizacij, predstavniki nekaterih evropskih sindikalnih central ter zastopstvo ACLL.

PISMO IZ RIMA

VOLK IN RDEČA KAPICA

Bivši rimski župan in bivši visoki funkcionar ONMI — kandidat za KD v prestolnici in obtoženec pred rimskim sodiščem (javni tožilec je zanj zahteval šest let in pol zaporne kazni) — je dal nalepiti na volilnih panojih in po zidovih naslednji manifest: «Petrucci - šteje 40 - Se enkrat, da! Vprašujem pa se, čemu naj rečemo «da»? Mogoče takemu upravljanju ONMI, ki je prepuščalo otroke v rokah spekulantov? Ali pa taki rimski upravi, ki je dosegla deficit 1453 milijard?

Na mega Petruccijevih lepakov, nalepljenega pred urdom za higijeno, je neznan roka pristavila listič, napisan s otroško pisavo neke Rdeče kapice: «Volk — pravi listič — ti zahtevaš glas od mame, mame pa ti ga ne bo dala, ker ima rada svoje otroke in se boji, da jim ti storil kaj slabega.»

Pripis je umesten. Mogoče se zdi malce otročji, vendar se dotakne osnovnega problema Italije po 25 letih demokratske oblasti: to je država, katere jasadna ima lahko tudi napreden videz, notranje strukture pa so zastarele, majane in prešibke, da bi vzdržale težo moderne stabe.

Argumentacijo najdemo v sticer drugimi obliki tudi v govorih na levičarskih volilnih shodih, na katerih so oporekali domnevni «reformatorski volji» demokristjanov. O tej volji je govoril predvsem Taviani, ki je spet potegnil iz podstrešja argument o «gospodarskem čudežu iz let centriama. Toda omejnjeni čudeži ni bil nič drugega kot operacija, katere namen je bil pomnožiti profit velikih industrijev, medtem ko je položaj delavcev ostajal nespremenjen. To je bil «čudež», ki je nagrajeval veliko industrijo in spekulantske pobude v škodo socialnih struktur. Avtomobil, ne pa otroški vrtci (razen seveda vrtec ONMI); avtoceste, ne pa šole, ne pa univerze, ne pa bolnišnice; luksuzne hiše, ne pa stanovanja za delavce; tovarne pa so rasle samo tam, kjer se je sploščalo kapitalu, v škodo nerazvitih predelov Juga.

In kakšna je bila cena urbanističnega razmaha velikih mest za delovno slobo, ki se je priselila z Juga? Grobo izkoriščanje velikih delavskih množic, prepuščenih samim sebi v predmestnih barakah samo zato, da bi plače ostale na najnižji ravni. Tak je bil toliko opevani «čudež», katerega posledice čudujemo še danes s sedanjo hudo gospodarsko krizo, s kaosom v mestih, s deficiti javne uprave, ki je morala plačati za neravnovesja, ki jih je povzročila logika profita.

To z drugimi besedami pomeni, da gospodarstva ni programiral država, pač pa Fiat, Montedison itd., ki so načrtovale za svoje interese in v nasprotju z interesi skupnosti. To je bil «čudež», to je bil «centrismus», h kateremu bi se hotela sedaj KD povrnila. Leva sredina je pomenila poskus, da bi to logiko obrnili. Poskus na nedvomno ni uspel, zato ne zato, ker je bilo preveč levega centrala, zato ker ga je bilo preveč, zaradi notranjega odpora v KD, da bi se pri vodenju države postužili prispevka ljudskih množic.

Prav v tem — in ne samo v Petrucciju — vidim volka italijanske politike, za katerim se skrivajo fašistične hiene. Ede na tolažba je, da je Rdeča kapica postala medtem polnoletna.

MARIO DEZMANN

Na pobudo jugoslovanskih sindikatov

Mednarodna konferenca o izseljstvu v Beogradu

BEograd, 21. — V Beogradu bo od 24. do 26. aprila prva mednarodna sindikalna konferenca o vprašanju emigracije, za katero so dali pobudo jugoslovanski sindikati. Prisotni bodo zastopniki dvanajstih sindikalnih central iz stiraanstih evropskih in afriških držav, ki so najbolj zainteresirane za probleme izseljstva: Alžirija, Avstrija, Belgija, Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Jugoslavija, Luksemburg, Marok, Nizozemska, Švedska, Švica, Tunizija in Turčija. Prisotne bodo tudi delegacije španskih antifašističnih sindikalnih organizacij, predstavniki nekaterih evropskih sindikalnih central ter zastopstvo ACLL.

POVIŠANJE TARIF LUŠKIH USLUG V TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU

Reorganizacija dela zastaja za sodobnimi tehnološkimi zahtevami

Povišanje tarif bo imelo za posledico vsaj trenuten zastoj v dotoku blaga v Trst - Značilnosti tranzitnega pristanišča in severna konkurenca

V ponedeljek, 17. aprila je stopila v veljavo nova tarifa pristaniških uslug. V bistvu ne gre samo za običajno povišanje, ampak za popolno strukturno reorganizacijo obratovanja pristaniških uslug.

Pred enim letom so bile namreč povišane vse skladiščne in je bil uveden skladen sistem obračuna. Prve tri tedne so bili stroški skladiščenja dokaj nizki a za vse nadaljnje tedne so bile tarife izredno visoke.

Pred dobrim mesecem so bile tudi povišane stojnine železniških vozov. Tudi v tem pogledu je bil Trst izjema v celi Italiji.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Guglielmo Grubissa v občinski galeriji

Slikarsko udejstvovanje Guglielma Grubissa, ki razstavlja v občinski galeriji, pač ne potrebuje učenih razlag in napora, da bi ga bolj približali našemu občinstvu, saj se dobro črtolastotele upirajo njegovemu naklonjenosti.

Kaj je bilo s tem doseženo? Zagovorniki novih cen trdijo, da so pristaniški stroški v Trstu še vedno nižji kot v ostalih italijanskih pristaniščih (Genova, Benetke, Neapelj).

MILKO BAMBIC

VATIKAN, 21. — Papež Pavel VI. je danes sprejel v zasebni audienci irskega primasa kardinala Williama Conwaya, ki je nadškof v Armaghju. Ker je šlo za zasebno audienco, niso v Vatikanu izdali nobenega časnokarskega sporočila o poteku pogovorov.

Mamila v ameriških srednjih šolah

NEW YORK, 21. — Oddelek newyorške policije za boj proti mamilom je aretiriral večeraj 12 mladotnih razpečevalcev mamil, med katerimi je bilo tudi pet deklet.

FILMSKI KROŽKI V TRSTU

Jean-Luc Godard:

«Le petit soldat»

«Le petit soldat» (Le petit soldat) je drugi film, ki ga je snemal znan francoski režiser Jean-Luc Godard, in sicer leta 1960. Toda tri leta je moral film čakati, da izide v Franciji, cenzura ga je namreč ustavila, ker je obravnaval alžirsko vojno.

njegova ideološka omejenost sprevrže v zaslug. Film ni le zanimiv kot dokument razvoja Godardovega ustvarjanja in mišljenja francoskih intelektualcev, ki ne prihajajo iz kroga PCF.

Priznati mu moramo odkrite dane igralke Anne Karine, ki bo nato stalno interpretirala režiserjeve filme. Njena spontanost, njen živ, sproščen tip, ki izraža obnem neracionalen in intimen značaj, nedosegljivost (za Godarda) in omejenost takojšnjega doživljanja, je neločljiv element Godardovega filmskega proizvajanja.

Naj omenimo še interpretacijo protagonista Michela Subora in Laszla Szaboja ter čudovito črna-belo fotografijo Raoula Coutarda, ki bo dolgo let ostal Godardov sodalavec in bo odlično pripomagal k izrazu brezupnega življenja, ki se gledalcu odkriva preko nevrotičnosti, protislovnega filmskega izraza.

Sergij Grmek

NA FILMSKIH PLATNJIH

«Quando le donne persero la coda»

Pasquale Festa Campanile nadaljuje parodijsko prazgodovinskih filmov, ki jo je začel v «Quando le donne avevano la coda». Komičnost nastaja vedno bolj prisiljena. «Quando le donne persero la coda» je film brez ritma, ki dolgočasi gledalca.

S. G.

Marcello Fondato:

«Causa di divorzio»

Nova italijanska komedija, ki obravnava problem razpore in ironizira nad učinki njenega zakona. Marcello Fondato, ki je že poskušal «politico» verzijo italijanske filmske komedije z «Nini Tirabuscia la donna che inventò la mossa», nam v «Causa di divorzio» ironizira na levo in na desno, posnema «La classe operaia va in paradiso» in se upira napredku v imenu starih vrednot.

S. G.

RAZMAH ARHEOLOGJE PO KULTURNI REVOLUCIJI

NEPREČENLJIVO BOGASTVO IZKOPANIN V ŠTEVILNIH MUZEJIH SODOBNE KITAJSKJE

Razdobje ropanja kitajskega zgodovinskega bogastva jo za vedno mimo - Razkošna grobnica dinastije Han

En del starodavnih kitajskih zgodovinskih spomenikov je raztresen po vsem svetu ter je že pred leti postal last bogatih tujih zbirateljev. Danes pa se je ropanje predmetov in kulturnih vrednot kitajske zgodovine nehalo. Ljudska republika Kitajska je začela budno čuvati vse, kar izhaja iz njene davne preteklosti.

Med izkopanimi, ki imajo posebno zgodovinsko vrednost so zapleteni iz kamna, grobnice, ki so stare dva tisoč let, bronasti predmeti iz dobe dinastije Šang, porcelan Tang in Ming ter Konfucijevi rokopisi. Od začetka kulturne revolucije leta 1966 so našli več kot deset tisoč takih predmetov.

Okoli 1700 predmetov je izloženih v pekingskem muzeju Gu Gong, ki je nameščen v nekdanjem cesarskem mestu, kamor navadni smrtniki niso imeli dostopa, če jim cesar sam ni ukazal priti, ali pa jih povabil. Ostali predmeti so v zgodovinskih muzejih in v muzejskem muzeju v Pekingu.

Kitajski arheologi so zelo natančni, kadar ugotove, da gre za kako najdbo, ki bi utegnila biti zelo važna. Odkrili so grobnice velikega cesarja hanske dinastije, Tju Cunga, ter znane cesarice Gu Ce Tien, ki pa jih doslej še niso izkopali. Arheologi sedaj preučujejo vse pogoje za odkop, ker se bojuje, da bi ti predmeti, če bi prišli v dotik z zrakom, lahko razpadli.

Pripadniki kitajske vojske so leta 1968 našli dve hanski grobnici v bližini Bao Dinga jugozahodno od Pekinga. Ko so prebrali steno na nekem objektu, so prišli do prve grobnice, ki je bila zaprta z železnimi vrati, debelimi okoli 14 cm. Rabili so več kot dva meseca in pol, da so prodrli v 15 metrov dolgo, 12 metrov široko in 7 metrov visoko grobnico princa Liu Senga. Grobnica njegove žene je bila oddaljena kakih 65 metrov.

Zraven trupa princa in princese so našli več kot 2800 pogrebni predmetov, zlato, srebro, žad, lakirani les, svilo, dvokolnice, konje in pse, posode, bronaste svetilke in uro, ki je delala na vodni pogon. Najstarejša pa so bile pogrebne halje vojvodskega para. Princ Liu Seng, starejši brat ce-

Bulgakov, ki je umrl že leta 1940, prihajal v konflikt z uradno sovjetsko literarno kritiko in cenzuro, tako da ga 'tudi v domovini niso pobliže spoznali. Šele njegove, leta 1966, posmrtno objavljene romane Mojster in Margareta je v sovjetski javnosti vzbudil zanimanje za avtorja. Roman je izšel tudi v več prevodih, zdaj pa smo ga dobili tudi v slovensčini v zbirki «Sto romanov» (Cankarjeva založba). Prevedel ga je Janez Gradnik, obširno uvodno študijo o pisatelju in romanu pa je prispevala Vera Brničič. Polem ko je pojav Bulgakova primerjala s pojavom Pasternaka in Solženicina, je vsestransko osvetlila značilnosti romana Mojster in Margareta ter ga visoko orednotila.

V romanu sta pravzaprav dve zgodbi: v Moskvi tridesetih let živi Mojster, ki piše roman o Ponciju Pilatu in Kristus, isto zgodbo prikazuje v fantastični obliki, svetopisemska zgodba po realistično. Sicer pa je poglavitna zgodba satira na sovjetske razmere pod Stalinom in na tiste, ki duše umetniško in kakršnokoli svobodo za svobodo vesti, Mojster pa za svobodo umetniškega ustvarjanja. Avtorica uvodne besede ugotavlja, da je motiv strahopetnosti osnovni motiv romana, kar velja za i-dejno plat romana. Zaradi očitkov o premahini fabulativnosti sovjetskih tekstov pa je Bulgakov svoj roman napisal zelo razgiban, tako da se v njem prepleta celo več zgodb. Vendar se mešata realni in imaginarni svet, svet resničnosti in svet sanj. To pa bo najbrž tisto, kar bo poprernega bralca odvrnilo od romana, ki ga bo verjetno odložil preden se bo prebil do konca. Seveda je treba ugotoviti, da je delo nastalo okrog leta 1930 in je zato prilagojeno takratnim razmeram v Sovjetski zvezi. Zlasti v tistih poglavjih, ki pomenijo kritiko sovjetske stvarnosti. Docela samostojno je v prikazana druga junakinja romana Margareta, katere lik doživlja precejšnje spremembe, poglaviti motivi njenega ravnanja pa je ljube-

Mihail Bulgakov: «Mojster in Margareta»

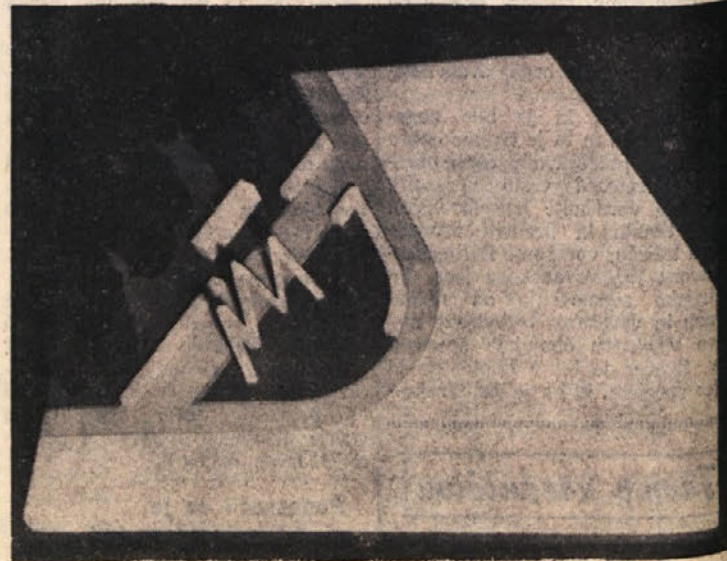
Mihail Bulgakov je pri nas znan sovjetski pisatelj. V svojem življenju in pisateljskem delu je nevi in ponoči. Preganjali so drug drugega sem in tja, dokler se četniki niso naveličali in se v manjših skupinah niso več drznili priti na Kras.

Ves dan so si pripovedovali, kaj so doživeli. Jedli niso nič, ker zavoljo sovražnika nihče ni smel iz gozdja. Blisk se je smejal, ko mu je Vojko pravil, kako so sredi Krasa ujeti italijanskega tenenteja. Dobili so ga pri dekletu v postelji. Dekle je bila njegova obveščevalka. Oba je brigada VDV obsedla na smrt. Vendar pa so ustregli njegovi poslednji želji, da jo je pred smrtjo še enkrat osrečil.

Spomenik padlim na Proseku

Predvečerašnjim je bil v dvorani prosvetnega društva na Proseku stanek, ki ga je sklical pripravljalni odbor za postavitev spomenika padlim, ki so se ga udeležili mnogi bivši partizanski borci

Maketa spomenika padlim borcem v NOV

Delovno predsedstvo

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Odločno se uprite nekemu, ki vas hoče izkoristiti. Pazite, da ne bi ponovili neke stare napake. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Spričo nekega važnega obiska bo danes zelo primerno, če si nadenete videlo poklicne resnosti. Doživeli boste nepričakovano ljubezensko pustolovščino. DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Nudila se vam bo zares odlična priložnost za sklenitev ugodnega poslovnega sporazuma. Poplačna bo širokosrčnost, ki ste jo bili pred nedavnimi pokazali. RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Skušajte budno slediti dogodkom in razvoju na svojem področju dela. Otržite se nekaterih obveznosti iz preteklosti. LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Izredno primeren dan za vse posle, kjer prihajajo iz izraza treznost, smisel za mero in življenjski realizem. Ne iščite razvedrila izven doma. DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Dan je primeren za umetniško ustvarjanje. Če imate mirno vest, se ne ozirajte na to, kaj o vas menijo drugi ljudje. TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.)

ZONE SVETINA

UKANA

368. TRETJA KNJIGA

Z nočjo je prišla kolona z nosači. Primož se ni mogel načuditi: iz teme se je izluščil Blisk. Krepko so si segli v roke. Blisk je bil sestradan in shuššan v obraz, da so ga komaj poznali. On je vodil ta transport z orožjem. Borštnar jih je v dvema oficirjema Orne pošiljal v Trst, da se priključijo poveljstvu mesta. Primož ga je najprej povprašal za Ano. Dobil je odgovor, da je z njo in otrokom vse v redu in da je tudi Melita zunaj nevarnosti.

izginjali v oblakih prahu. V gostem grmovju med borovci je bilo obilo jarkov iz prve svetovne vojne. Vanje so se zatekli in nestrpno čakali. Gledali so, kako sonce jadra čez nebo, in poslušali, kako veter odnaša vojaške napave nemških čet, ki so korakale za kolono. Nemci so peli, kot bi šli zmagi in ne porazu naproti... Vojko, Primož in Blisk so si zbrali skupen zaklon, kjer so se lahko potihno menili. Jurisica so bili prišli skozi obroč brez strela. Tudi področje, zavzeto od četnikov, jih ni oviralo, ker je bila predhodnica kot po navadi v esesovskih uniformah. Zelo napeto je bilo ob reki, čez katero jih je zvozil brod. Četniki so gledali iz daljave, misleč, da gre čez reko Vipavo nemška enota. Za veliko noč so skupno z jurisim bataljonom tridesete divizije povsem razbili kolono nemške protiletalske enote, ki je bila prišla ropat. Pobili so precej konj in zaplenili vse vozove z živežem. Veliko noč so preživeli v veselju in miru z mitingom. Dekleta so jim nanosila daril. Nemeč Matijas je zamenjal štiri ujete konje za potice in vino. Ceprav so peie harmonike, da je odmevalo do vseh bližnjih postojank, jih ni nihče napadel. Seveda, po vsem Krasu se je razvedelo, da je spet tu enota, ki je uničila bataljon SS pri Lipi. Nekajkrat so našli tudi Ruše — vlasovce in njihove patrolje. Več pa so jim dali opraviti četniki. Medtem ko je bil bataljon v Trnovskem gozdu, so ti bradaci odkrili bolnišnico. Poklali so vse do zadnjega; tudi osmero jurisic, ranjenih na Lipi, je doletela smrt. Zato so šli čakati četnike na hrib tik nad postojanko. Slišali so jih že iz daljave. Divje so prepevali.

«Od Triglava do Urala, nema više partizana...» Menda sta ušla samo dva od vseh. Na hribu so jih izživali toliko časa z dvema harmonikama, da bi jih bila skoraj obkolila četniška brigada. Potem so bežali kot nori. Tudi jurisiki. Se kotle so prevrli in jih pustili prešetane na položaju. Le skleda z ocvirkil je ostala prazna: še ko so se umikali in streljali, so jih najbolj lačni kar z roko maslili v žepo. Četnike je tolkel tudi Lukov bataljon VDV brigade, pod-

Ali je morda v želji, da bi rešila otroka, napravila kaj, česar sicer ne bi? Blisk je videl, da je Primož močno prizadet, zato mu je bilo že skoraj žal, da mu je povedal. Konec koncev pa je boljše, da je pripravjen. Našli se bodo ljudje, ki bodo tudi njemu naredili težave. Komandir Zovne je pripeljal dva domačina-vodnika in pro-roval Blisku, da je četa pripravljena za pohod proti morju. Zovne, Vojko in še nekateri, ki so znali nemški, so šli naprej. Sedaj so bili na območju nemških enot, ki so branile obalo. Pot je bila podobna zmedenemu črevesju. Hodili so naprej in nazaj, na desno in levo, šli so čez veliko čezto, železniško most, mimo postojank in nemških straž. Od daleč so v svilo raketi videli dolge cevi nemških obalnih topov. Včasih so kje ležali tudi po pol ure, da so šle nemške patrolje mimo. Okoli polnoči so z grebena zagledali pod obokom zveznega neba neskončno lesketajoče se pliskev. Morje! In v živu jezero utripajoča luč, mesto njihovih sanj in cilj njihovih bojev — Trst! Spustili so se z grebena nazaj v dolino. Po skalah z ostrimi grmovjem so šli navzgor in spešili precej časa, dokler jih ni ustavil prijaten «stoj!» Iz teme se je izluščila postava. Sprejel jih je odločen moč ostrih potez, z brzostrleko v rokah. Blisk ga je poznal. To je bil Greif, bivši komandant Gradnikove brigade, ki ga je bil štab korpusa že pred nekaj meseci poslal v mesto, da bi organiziral delavske bataljone. Le-ti naj bi v mestu začeli ustvariti, ko se mu bo približevala jugoslovanska armada. Greif se je rokoval z vsemi, potem so sedli v majhno globel. Blisk mu je povedal, koliko so prinesli orožja in municije. Greifu so se oči zaiskrile. «Še nam bodo morali prinesiti orožja. Petkrat toliko! Nam gre predvsem za orožje. Delavstvo je organizirano v čete in bataljone in pripravljeno na upor. Sicer si ga tudi sami nabavljamo. Naše diverzantske grupe ga plenijo, tudi kupujemo od tistih Nemcev, ki stujejo razsulo, pa od lovec in Italijanov.» «Greif, ne boste sami! Preden se bo vstaja v mestu...

NAŠE ENAJSTERICE V AMATERSKIH NOGOMETNIH PRVENSTVIH

Jutri predzadnje tekme v drugi amaterski ligi

2. AMATERSKA LIGA
ZARJA — AURISINA
Za nedeljsko srečanje med Zarjo in Aurisino smo povprašali najvišja Zarje Franca Križmančiča: "Naši so se rešili nevarnosti izpa-..."

3. AMATERSKA LIGA
Skupina N
PRIMOREC — CMM B
Enajsterica Primorca bo nastopila proti rezervnemu moštvu CMM. Srečanje ne zbuja posebne pozornosti, saj nastopa ekipa CMM izven lestvice, tako da točke, dose-..."

OLIMPIJA — PRIMORJE
Največ zanimanja vlada nedvomno za derbi med Primorjem in Olimpijo. Prosečanom manjka le točka, da si matematično zagotovijo prestop v drugo amatersko ligo. Predvidevanja o tej tekmi med dvema tako različnima moštvo-..."

AVTOMOBILIZEM

V nedeljo in ponedeljek bodo v Morzi kvalifikacijske vožnje za veliko avtomobilsko dirko «1000 km». Ljudem si pripravljene posadke bodo zbrali tistih štirideset, ki bodo do-..."

ATLETIKA

Goriško športno združenje Libertas organizira dne 25. aprila drugi turnir za pokal «Giovanni Covassi». Atletskega tekmovalca se lahko udeležijo mladinci in člani, ki so pri društvi včlanjeni za leto 1972 v FIDAL. Vpisovanje na sedežu združenja Libertas, Ul. Angiolina 2, tel. 34-56.

Jutri, ob 9. uri se bo na stadionu na Rojčah začel drugi del atletskega tekmovalca v okviru občinskih mladinskih iger. Tokrat bo na sporedu za dečke: tek na 80 m, tek na 2.000 m, skok v višino in daljino, met štirikilogram-..."

Borovi kosarkarji bodo imeli v D ligi jutri težko nalogo, kot so jo imeli tudi pretekli teden, ko so nastopili proti Castellarcu Venetu (na sliki)

ODBOJKA

V 1. MOŠKI DIVIZIJI

Slovenski derbi Sloga - Dom (GO)

1. MOŠKA DIVIZIJA

Najbolj zanimivo srečanje tega tedna bo prvi divizijski članov med Slogo in Domom iz Gorice. Gorici-..."

2. ŽENSKA DIVIZIJA

V drugem delu ženske promocijske lige se bodo mlade Brežanke srečale s Kontovcem na stadionu «1. maja». Srečanje bi moralo biti dokaj zanimivo, vsaka napoved pa bi bila precej tvegana. Kontovec kot novinec je še prava neznanca. Po nedeljski zmagi pa je že dokazal, da bo marš-..."

2. MOŠKA DIVIZIJA

V tretjem kolu 2. divizije za člano bo Sloga igrala s San Giacomo. Slogaši so doslej igrali samo enkrat, ker je bila njihova prva domača tekma z Interjem prelo-..."

ŽENSKA C LIGA

V trinajstem kolu tretje odboj- karske lige za članice bo drevi v Bežovici na sporedu derbi med do-..."

NOGOMET

MOSKVA, 21. — Dinamo Moskva se je uvrstil v finalni del tekmo- vanja za pokal pokalnih prvakov. V povratni tekmi je premagal Di-..."

ATLETIKA

DANES IN JUTRI

Borovci v Vidmu

V Vidmu bo danes popoldne in v nedeljo jutraj deželno društveno prvenstvo v štafetah, spored pa bodo dopolnile tudi nekatere panoge za po-..."

PLAVANJE

RIM, 21. — Mednarodnega pla- valnega mitinga, ki bo 13. in 14. maja v Ontariu (Kanada), se bo udeležilo tudi pet italijanskih pla- valcev: Novella Calligaris, Dona-..."

KOLESTARSTVO

Ze sedaj so znani kolestarji, ki bodo nastopili 18. junija na med- narodni dirki na kronometer za veliko nagrado Castrocara. Nastopi-..."

PRED JUTRIŠNJIMI NASTOPI NAŠIH KOŠARKARSKIH EKIP

Poletu se nudi priložnost za osvojitvev obeh točk

Borovci v Trzihu - Počitek v prvenstvu prve divizije

KOŠARKA

V OKVIRU MLADINSKIH IGER

Mladi domovci premagali Arte C

Dom — Arte C 41:3 (23:2)

DOM: Tabaj M. 16, Marušič E., Kont V. 4, Terčič F., Ošbat A. 6, Dornik M. 6, Cubelj M. 9, Bresciani A., Nanut L.

ARTE C: Ziani, Claudi, Lorenzi, Suelza, Leggieri, Scervo 2, Manfrin, Marega I., Venieri, Cruli.

SODNIKA: Attilio Angeli in Gilberto Manzani (Gorica).

1. MOŠKA DIVIZIJA
10.30 pri Banih Sloga — Dom

1. ŽENSKA DIVIZIJA
10.30 v Nabrežini Sokol — Ginn. Pordenonese

2. MOŠKA DIVIZIJA
10.30 v Padrižah Sloga — S. Giacomo

2. ŽENSKA DIVIZIJA
8.30 v Trstu, Elizejske poljane UGSS B — Sloga

NARAŠČAJNIKI

12.30 v Trstu, Ul. Flavija Giarizole A — Gaja

9.30 v Trstu, stadion «1. maj» Triestina A — Breg

13.45 v Križu Roianese — Union

9.00 na Proseku Primorje — Rosandra

ODBOJKA

1. MOŠKA DIVIZIJA
10.30 pri Banih Sloga — Dom

1. ŽENSKA DIVIZIJA
10.30 v Nabrežini Sokol — Ginn. Pordenonese

2. MOŠKA DIVIZIJA
10.30 v Padrižah Sloga — S. Giacomo

2. ŽENSKA DIVIZIJA
8.30 v Trstu, Elizejske poljane UGSS B — Sloga

KOŠARKA

D LIGA
17.00 v Trzihu Hannibal — Bor

MLAJŠI MLADINCI
11.00 na Opčinah Polet — Don Bosco

NARAŠČAJNICE

11.00 v Trstu, Ul. Ginnastica Calza Bloch — Polet

ATLETIKA

DEŽELNO PRVENSTVO V ŠTAFETAH
8.30 v Vidmu Nastopa tudi Bor

POTOVALNI URAD «AURORA»

sporoča, da so za izlet v Beograd ob nogometni tekmi Jugoslavija — ZSSR na razpolago že 4 avtoristi. Interesenti naj se zgledajo pri Aurori, Ul. Cicerone 4, tel. 29243.

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 22. APRILA 1972

ODBOJKA

21.15 v Bazovici Sloga — OMA

ŽENSKA C LIGA

21.00 v Trstu, stadion «1. maj» Breg A — Kontovec

2. ŽENSKA DIVIZIJA

17.45 v Trstu, Miramirski drev. Ricreatorio Nordio — Bor

KOŠARKA

15.00 v Vidmu Nastopa tudi Bor

ATLETIKA

15.00 v Trstu, Ul. Flavija Libertas — Breg

16.30 v Trstu, Ul. Flavija Giarizole — Zarja

JUTRI

NEDELJA, 23. APRILA 1972

NOGOMET

15.00 v Bazovici Zarja — Aurisina

15.00 v Trzihu S. Michele — Vesna

3. AMATERSKA LIGA

13.30 v Padrižah Primorec — CMM Sauro B

13.30 v Trstu, stadion «1. maj» Union — COOP

15.30 na Proseku Olimpija — Primorec

MLADINCI

13.45 na Proseku Primorje — CGS Opčine

TOTIP

Table with 3 columns: Rank, Name, Points. 1. prvi 2, drugi 1. 2. prvi 2 2, drugi 2 1. 3. prvi X X 2, drugi 1 2 1. 4. prvi 2, drugi X. 5. prvi 1 2, drugi 2 1. 6. prvi 2, drugi X 1.

Totocalcio

Table with 3 columns: Team, Points. Atalanta - Roma 1 X, Cagliari - Varese 1 X, Catanzaro - Bologna 1 X, Fiorentina - Mantova 1 X, Juventus - Inter 1 X 2, L.R. Vicenza - Samp. 1 X 2, Milan - Torino 1 X 2, Napoli - Verona 1 X, Bari - Taranto 1 X, Cesena - Como 1 X, Palermo - Ternana 1 X, Venezia - Udinese 1 X, Salernitana - Brindisi 1 X.

čela, bomo vhitopili v mesto jurišna bataljona obeh divizij in pomara celo VDV brigado. To so naše elitne enote! Sicer pa imas tu pisemno sporočilo komandanta Borštnarja! v strogi tihini so potem pretvorili orožje za ramen juriš-..."

Po spopadu z Nemci je jurišni bataljon počival v kraški vasi. Pozno popoldne so straže pripeljale nemškega vojaka, Ukrajince, ki je pribežal iz postojanke Gorjansko. V štabu so ga zaprosili. Izvedli so, da je v šoli nastanjen nekaj čez..."

imeli zahvaliti, da je skupina, ki jo je vodil ubežni Ukrajinec, prišla skozi žično oviro do glavnih vrat in nametala v vežo bomb. Potem so jih Rusi takoj pgnali. Kot bi potresel hruško, so skozi vsa okna telele ročne granate in rakete. Kdove kolkokrat je Tarzan poglal napadalne skupine na stavbo, pa so se vedno vrnale z ranjenci. Vsa cesta pred šolo je bila polna na drobno razbitih stekel in krvavih madežev. Tarzan je ukazal prekiniti ogenj, kuhar Ruski, Ukrajinec, ki je bil že nekaj mesecev v bataljonu, pa je — kot mu je bilo naročeno — zavpil: «Rusi, vđajte se! Pridite na stran partizanov! Se je čas, da si rešite glave; Stalin je pred Berlinom!» Nekajkrat je ponovil poziv. V šoli je vrel kot v panju. Med stokanjem ranjencev so se vojski pripravili s poveljniki in med seboj: eni so bili za vđajo, drugi ne. Nazadnje je zmagal poveljstvo, ki je sile-..."

izmed poveljujočih zavpili z rezkim glasom nad komandirjem bombašev: «Naprej ali pa te ustrelim!» «Ne, mi ne gremo več naprej» se je odločno upri osem- najstletni komandir, znan po hrabrosti in nenavadni drznosti. Dva polka sta utonila v poplavi streljanja ob ponovnem napadu Bombaši so znova krenili proti vđodu, toda sovražniki jih je odbil z bombami. Iz teme so privlekli mrtvega borca in ranjenega komandirja. Le-ta je bil zadet v hrbet... Prosil je za vodo. Potegnili so ga v zavetje prvih hiš. Bolničarka Halina ga je obvezala in mu zaustavila kri. Se med bojem so Rusi pogasili požar na podstrešju in uredili obrambo. Jasno je bilo, da brez težkega orožja napad na močno utrjeno stavbo ne more uspeti. Zjutraj sta Boris in Vojko z nosači spravila ranjenega Ivana na domačijo, kjer so se vsa vojna zdravila ranjeni partizani. Domača dekleta so objubila, da bodo vse storile zanj. Kazno je bilo, da bo prestal prestrelnico skozi pušca. Fant je dihal, toda bil je v nezavesti. «Kaj misliš, Boris?» je dejal Vojko. «Mislim, da v naši enoti ne bi bilo treba borcev streljati v hrbet.» «Ali ima tisti, ki vodi napad, pravico s streljanjem v hrbet pogneti enoto naprej ali jo na begu zaustaviti?» «To so nenapisana pravila boja,» je odvrnil Boris, ne preveč prepričan. «Če je le od ogle odvisen uspeh napada ali če eden s paniko povzroči umik in smrt mnogih ljudi, potem jo morda ima. Saj vidiš, da Nemci in tudi beli neštetokrat s pištolami gonijo svoje naprej, kadar obupujejo ali se preveč bojeje.» «Toda mi nisimo Nemci. Če že moras, streljaj naprej mimo ali pod nogo. Ti vodiš partijo, zato nekaj ukreni! Mi komunisti smo zato tu v bataljonu, da tudi vojno vodimo s človeškim občutkom. Zdi se mi, da smo od starih borč iz bil- žine in od krvi, ki jo vidimo, nekoliko podvirjali. Zanaša nas.

Nekateri izgubljajo občutek za mero. Kri upjanja ljudi kot vino... «Saj smo obravnavali nekaj primerov... Nekaj nepridipravov smo poslali nazaj v brigade. Kaj hočeš, v tem primeru nihče ne bo kriv. Noč je bila, pokalo je od vsehovsod, kdo bo dokazal, od kod je priletela krogla? Tudi tisti ne, ki je je dobil.» «Seveda», je nemočno skomignil z rameni Vojko. Ko so bili napadli enoto protiletalskega topništva in s prvimi nasokom razbili kolono z vozni, sta se med ranjeni znašla tudi dva Francoza. Eden je bil ranjen v roke, drugi v nogo. Po nemško in po francosko sta dopovedovala, da nista Nemca, temveč Francoza iz Luxemburga. Eden je potegnil iz žepa fotografijo in kazal ženo z dvema temlolasiha punčkama. Ponavljala sta, da sta bila prisilno mobilizirana. «Vidiš, Boris,» je dejal Vojko, «tudi midva vsa bila v nemški vojski in sam še, kako hudo je bilo, preden smo jim po- begnili. Zato smo se teh dveh usmili. Halina ju je obvezala z istim občutkom kot naše ranjence. Toda komaj je končala, je privdijal neki komandir in oba ustrelil.» «Kaj moreš, zanj sta bila švaba. On ne razlikuje mobiliziranih in protivojcev. Med borbo je bilo in kam bi z njima, ko še lastnih nimamo kam spraviti? Ti si preveč občutljiv in usmiljen...» «Nikoli ne bom pozabil njunih oči. Kako sta bila srečna, ko ju je Halina obvezala. Bila sta prepričana, da sta rešena, potem pa... To moraš videti, za to ti besed...» «Prislonil jima je pištolo na čelo, kri je brizgnila po vseh nookoli...» «Boj iz blišnje ljudi spremeni. To je neka druga kot streljanje od daleč. Tu se čustva pomnožijo. Posebno strah in sovraštvo... Vsi naši ranjeni, ki so jih zajeli četniki, so bili grozotno izkazani, so pripovedovali tisti, ki so jih pokopavali...» Borisov glas je bil tečan. (Nadaljevanje sledi)

